

Ášši 16 Demokratiijaválggat ja váлгаortnet / Sak 16 Demokratiutvalget og valgordningsutvalget

Mildosat | Vedlegg:

1. [Mandat for Fagutvalg for revisjon av Sametingets valgordning](#) – Sametingets sak 011/26
2. [Mandat for Njuovččageahči – Sametingets demokratiutvalg](#) – Sametingets sak 013/26
3. NSRs landsmøte 2024: [Uttalelse «Mandatfordeling og Sametingets valgregler»](#) nr 17

Bakgrunn

Sametingets plenum vedtok i mars 2026 å opprette Fagutvalg for revisjon av Sametingets valgordning (Valgordningsutvalget) og Njuovččageahči – Sametingets demokratiutvalg.

Valgordningsutvalget skal foreta en helhetlig og uavhengig gjennomgang av valgordningen og levere sin rapport innen 1. august 2027. Formålet er å vurdere om dagens valgordning sikrer reell demokratisk representasjon, geografisk balanse og legitimitet i hele det samiske samfunnet. Utvalget skal særlig vurdere om utviklingen i valgordningen bidrar til strukturell svekkelse av enkelte samiske områder og språkgrupper, og hvilke demokratiske konsekvenser dette har.

Utvalget skal blant annet se på utviklingen i mandatfordelingen, representasjon fra samiske områder og språkgrupper, veksten i valgmannallet i Sør-Norge og større byer, valgkretser, antall mandater og mulige tiltak mot underrepresentasjon.

Demokratiutvalget skal gjøre en bredere utredning av maktstrukturer og andre forhold som påvirker Sametingets og de samiske samfunnenes reelle deltakelse i demokratiske prosesser. Utvalget skal blant annet se på tillit, legitimitet, valgdeltakelse, representativitet og opplevd inkludering, og på hvilke faktiske påvirkningsmuligheter samiske borgere, sivilsamfunn og institusjoner har. Første delrapport skal leveres innen 1. mars 2027 og skal også være et innspill til Valgordningsutvalgets arbeid.

Dette er første helhetlige gjennomgang av Sametingets valgordning på om lag 20 år. Forrige gjennomgang, Selle-utvalget i 2007, førte blant annet til overgangen fra 13 til syv valgkretser.

NSRs landsmøte vedtok i 2024 å be Sametinget sette i gang en prosess for å se på mandatfordelingen. Landsmøtet viste til at befolkningsnedgang i tradisjonelle samiske områder kan påvirke representasjonen, og understreket betydningen av Sametingets forankring i de tradisjonelle samiske områdene.

Diskusjon på landsmøtet

Valgordningen og rammene for det samiske demokratiet handler om hvordan det samiske folket og mangfoldet i det samiske samfunnet skal kunne delta, bli hørt og være representert.

Det legges opp til korte innledninger om arbeidet i Valgordningsutvalget og Demokratiutvalget.

Etter innledningene legges det opp til diskusjon og innspill.

Vedtak

/ ingen forslag til vedtak/